

3. Mandžu keel (autor Axel Jagau)

A. Vii vanas ja uues kirjaviisis kirjutatud sõna kokku sellele vastava transkriptsiooniga.

Õiged vastavused:

Vana kirjaviis								
Uus kirjaviis								
Transkriptsioon	yabumbi	dacun	jakade	emu	udu	han	irgen	dube
Vana kirjaviis								
Uus kirjaviis								
Transkriptsioon	bithe	ice	orin	sargan	tondo	tere	gemu	juwe

B. Milles seisnes kirjaviisireform?

(Mandžud võtsid aastal 1599 oma keele kirjutamiseks üle mongoli kirja. Alguses kasutasid nad seda muutmatul kujul, kuid aastal 1632 muudeti kiri ära, et see oleks selgem.)

- Täishäälikud **a** ja **e** eristati sel teel, et **e**-tähel oli punkt paremal pool, välja arvatud sõna alguses.
- Sama tehti **o/u**-tähega: kui tähe paremal pool on täpp, siis on **u**, muidu on **o**.
- Kaashäälikutel hakati eristama **t** ja **d** niimoodi, et **d** kirjutati täpiga, **t** ilma. Lisaks muudeti tähe kuju ära, kui järgnev täishäälik oli **e** või **u**.
- Täpi paremale poole sai samuti kaashäälik **g**, et see erineks **k**-st. (Siin tuli tähele panna, et **g/k** kirjutatakse erinevate tähtedega, vastavalt sellele, kas sõna on tagavokaalne (ehk täishäälikutega **a/o/ū**) või eesvokaalne (täishäälikutega **e/i/u**)).
- Kaashäälik **h**, mida enne kirjutati samamoodi nagu **g/k**, sai endale väikese ringi paremale poole.
- Sõna alguses hakati eristama **j** ja **y**.
- Kui kahel järjestikku tähel oleksid täpid, siis jääb üks ära.